

ŽUPNÉ NOVINKY

Hospodárenie Prešovského kraja s plusovou bilanciou

VIAC PEŇAZÍ DO CIEST, VZDELÁVANIA, SOCIÁLNYCH SLUŽIEB I KULTÚRY

Prebytok 9 miliónov eur. Taká je bilancia záverečného účtu Prešovského samosprávneho kraja za minulý rok, ktorý na rokovaní 22. mája schválilo krajské zastupiteľstvo. Poslanci zároveň rozhodli o použití prebytku hospodárenia, výške rezervného fondu i nových investičných akciách. Kapitálové výdavky pre tento rok sa zvyšujú na takmer 63 miliónov eur.

Kraj vlani hospodáril s príjmami vo výške viac ako 188,4 milióna eur a výdavkami 179,4 milióna eur. „Hospodárenie kraja dopadlo veľmi dobre. Podarilo sa nám prekročiť daňové i nedaňové príjmy, ako aj príjmy z grantov a transferov. Celkovo sme dosiahli prebytkový rozpočet viac ako 9 miliónov eur, po očistení finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu a EÚ nám prebytok hospodárenia tvorí 6,8 miliónov eur. Do rezervného fondu na tento rok pôjde približne 24 miliónov eur,“ konštatovala vedúca odboru financií PSK Mária Holíková. Ako uviedla, dočerpaný nebol kapitálový rozpočet. „Dosiahol úroveň 44 miliónov eur, z toho bolo vyčerpaných 25 miliónov, čo sú zvýšené finančné prostriedky na použitie v roku 2017,“ povedala M.

Holíková. V roku 2016 kraj financoval vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 136 organizácií s právnou subjektivitou, 111 neverejných zriaďovateľov najmä v oblasti poskytovania sociálnej starostlivosti alebo tzv. neštátne subjekty v oblasti vzdelávania a služby vo vnútroštátnej autobusovej doprave. PSK je zakladateľom alebo spoluzakladateľom aj 17 právnických osôb, spoločností s ručením obmedzeným, neziskových organizácií a občianskych združení.

Priaznivá ekonomická bilancia

Súčasťou záverečného účtu za rok 2016 bola aj bilancia aktív a pasív. Celkový majetok PSK dosahuje výšku 265 miliónov eur, v porov-

naní s minulým rokom došlo k jeho zvýšeniu o takmer 7 miliónov eur. Pozitívny vývoj samospráva zaznamenala aj v ďalších ukazovateľoch. „Čo sa týka záväzkov, tie vyplývajú predovšetkým z čerpania úverových zdrojov. Pohľadávky súvisia naopak s tým, že kraj je ústretový k miestnym samosprávam a vstupuje do kofinancovania ich akcií formou združených investícií. Žiadne extrémne pohľadávky neevidujeme,“ uviedla M. Holíková. Čo sa týka dlhu PSK, ten predstavuje čiastku 57,9 milióna eur, čo je zadlženie vo výške zhruba 31 % zo skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roku.

Rozpočet s novými investíciami

Priaznivá minuloročná bilancia

kraja ovplyvnila aj aktuálnu podobu tohtoročného rozpočtu. V rámci jeho tretej zmeny bolo rozpísaných viac ako 20 miliónov eur, ktoré sa použijú prioritne na investičné akcie. Osobitnú kapitolu predstavujú zdroje z Európskej investičnej banky a grantové peniaze. „Od roku 2011 sa hovorí o tom, že PSK je najlepšie hospodáriacim krajom, ale nikdy to nebolo hmatateľnejšie, viditeľnejšie v praxi ako teraz. Záverečný účet a teraz aj aktuálna úprava rozpočtu ukazujú, že pripravujeme rozpočet pre všetkých obyvateľov kraja, pre všetky generácie. V tomto roku rozdelujeme spolu už takmer 63 miliónov eur. Ide o najlepšie číslo, aké sme doteraz mali. Ak k tomu pripočítame európske fondy, Integrovaný regionálny operačný program či slovensko-poľskú spoluprácu, môžeme hovoriť o náraste do 90 miliónov eur,“ uviedol na rokovaní zastupiteľstva predsedu PSK Peter Chudík. Ako dodal, všetky investície sú kryté rozpočtom

Hospodárenie PSK za rok 2016

Príjmy	188 433 271,01 €
Výdavky	179 363 238,37 €
Prebytok hospodárenia	9 070 032,64 €

Rozpočet PSK na rok 2016 bol upravovaný spolu pätnásťkrát, z toho na základe rozhodnutia Zastupiteľstva PSK sedemkrát, päťkrát bola realizovaná úprava podľa ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, v troch prípadoch na základe rozhodnutia predsedu PSK.

a jediným rizikom je zdĺhavé verejné obstarávanie. „Vzniká tu paradoxná situácia, že máme financie, ale nevieme, či stihneme urobiť všetky tieto investície v tomto roku. Akceptujeme zákon, ale na druhej strane priznávame problémy so súťažným zákazkami, ktoré nám často komplikujú a predlžujú samotnú realizáciu,“ povedal P. Chudík.

Podľa upraveného kapitálového rozpočtu do kultúry pôjde 4,7 milióna eur, do oblasti sociálneho zabezpečenia takmer 5,5 milióna, do

vzdelávania 5,8 milióna, na projekty viac ako 18 miliónov eur. Najviac peňazí sa bude investovať do cestnej infraštruktúry, kde je na tento rok rozpočtovaných vyše 24 miliónov eur. „V rámci tejto oblasti smerujú financie na rekonštrukcie a modernizácie ciest 2. a 3. triedy, ako aj na havarijné stavy mostov či sanácie zosuvov ciest. V zásobníku máme aj viaceré projekty, ktoré by nám mohli významnejšie vylepšiť dopravnú infraštruktúru v kraji,“ dodal P. Chudík.

Ako vnímajú minuloročné hospodárenie kraja a plánované investície na tento rok krajskí poslanci?

PETER MOLČAN,
Sabinov (predseda Komisie finančnej pri Z PSK)

Z môjho pohľadu každý subjekt, úrad a všetky samosprávne orgány zastupiteľstva pristupovali k tvorbe rozpočtu zodpovedne. Hovorím o tom výsledky rozpočtu i fakt, že nezazneli žiadne výhrady. Na druhej strane napriek tomu, že ekonomika štátu a príjem z daní sa priaznivo vyvíja, financie nepostačujú k tomu, aby sme pokryli všetky požiadavky na vyrovnanie disparity medzi našim krajom a ostatnými krajinami, hlavne Bratislavou. Z tohto pohľadu schválený rozpočet ešte zďaleka nenaplnia naše ambície, ale z hľadiska reálnych možností a z hľadiska toho, čo môže získať predovšetkým zo zdrojov EÚ a ostatných zdrojov môžeme vyjadriť spokojnosť.

ANDREA TURČANOVÁ,
Prešov

Z pozície poslankyne PSK veľmi pozitívne hodnotím hospodárenie kraja, ktoré každoročne končí prebytkom rozpočtu. Kladne vnímam tiež rozumné využívanie úverových zdrojov z Európskej investičnej banky. Vďaka týmto skutočnostiam dokážeme každý rok opravovať cesty, investovať do obnovy škôl a budov v správe PSK, skvalitňovať život našich obyvateľov v zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK. Osobne aj ako primátorka mesta oceňujem pomoc Prešovského samosprávneho kraja pri výstavbe a re-

vitalizácii športových areálov. Verím, že nasledujúce roky budú pre krajskú samosprávu rovnako úspešné, ako bol rok 2016.

ŠTEFAN BIELAČ,
Kežmarok

Minulý rok bol pre náš kraj veľmi úspešný a napriek veľkým investíciám sa podarilo dosiahnuť vysoký finančný prebytok, ktorý umožní ešte väčšie investície v tomto roku. Veľmi ma teší, že investície prichádzajú do všetkých okresov nášho kraja a v tomto roku budú najväčšie v jeho 15-ročnej histórii a budú sa týkať všetkých oblastí - od dopravy, školstva, sociálnych vecí, cestovného ruchu až po šport či kultúru. Fakt, že sa finančne darí samosprávne kraja, by sa malo viac prejavovať aj v našich mestách a obciach správnymi a potrebnými investíciami aj v spoločných regionálnych projektoch s PSK.

JOZEF JANIGA,
Poprad

Dobre hospodárske výsledky nie sú len výsledkom minulého roka. Je to odzrkadlením práce a čiastkových, postupných výsledkov vedenia, pracovníkov, ako aj poslancov Prešovského samosprávneho kraja za ostatné obdobie. Som rád, že prichádza čas, keď po optimalizačných a niekedy aj nepopulárnych krokoch v oblasti hospodárenia sa bude možnosť vrátiť k väčším investičným akciám najmä v oblasti dopravy, vzdelávania alebo sociálnych služieb.

ANDREJ HAVRILLA,
Bardejov

Opäť sa ukázalo, že vznik samosprávnych krajov mal svoj význam. O tom, že PSK už dlhodobo najlepšie hospodári, svedčia výsledky práce vedenia PSK a poslancov, ktorí zodpovedne zvažujú jednotlivé požiadavky na investície a fungovanie organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti. Je výsledkom mnohých rokovaní a kompromisov bez ohľadu na politickú príslušnosť poslancov. Svedčí o tom hlasovanie prakticky o každom bode na zasadnutiach zastupiteľstva, kde aj vďaka dobrej taktovke predsedu kraja v drvivej väčšine je takmer 100% zhoda prítomných poslancov.

STANISLAV KAHANEC,
Prešov

Celkové hospodárenie vytvorilo dobré východiskové podmienky pre čerpanie kapitálových výdavkov v roku 2017. Som rád, že sme na rokovaní zastupiteľstva v úprave rozpočtu okrem financovania projektov, oblastí kultúry, vzdelávania či sociálnej, schválili aj zhruba 15 miliónový ďalší rozpis kapitálových výdavkov do oblasti financovania dopravy. Aj keď je pre oblasť dopravy celkovo vyčlenená najväčšia čiastka, viac ako 24 mil. eur, privítal by som ešte silnejšiu finančnú podporu do tejto oblasti. Náš okres i samotný Prešov, ako metropola kraja, potrebuje oveľa rýchlejšie dobudovanie dopravnej infraštruktúry.

PETER PILIP,
Svidník

Ekonomickú bilanciu PSK vnímam veľmi pozitívne, sú to dobré správy pre všetkých jeho obyvateľov. Obdobie po roku 2011 nebolo jednoduché ani pre fungovanie samospráv, napriek tomu kraj eliminoval nepriaznivé dopady finančnej krízy a investoval do všetkých zverených oblastí života kraja. Minulý rok bol z môjho pohľadu prelomový, svedčí o tom prebytok hospodárenia, úspešnosť projektov a výrazná tvorba rezervného fondu, ktorý môžeme použiť v prospech modernizácie zariadení v pôsobnosti PSK, opravy a budovanie ciest a viacerých rozvojových aktivít. Určite cítim, že náš kraj potrebuje toho ešte veľa, ale vidíme, že sme sa vydali správnu cestou.

PETER SOKOL,
Stará Ľubovňa

Prešovský samosprávny kraj patrí medzi dlhodobo stabilizované vyššie územné celky v rámci Slovenska. Ekonomické ukazovatele sú toho dôkazom. Krajská samospráva sa dokázala vysporiadať s kompetenciami, ktoré prešli pod gesciu VÚC, rozumne hospodári a zveľaduje majetok. Osobitne ma teší ako predsedu komisie dopravy PSK, že sa investuje nepretržite do ciest 2. a 3. triedy, maximálne sa využívajú výzvy v rámci cezhraničnej slovensko-poľskej spolupráce. Výsledkom je aktuálna suma vyše 24 miliónov eur, ktorá výrazne pomôže zlepšiť stav ciest i mostov v Prešovskom kraji. Považujem to za úspech.

LEGENDY, HRADY A CYKLOTURISTIKA - PREŠOVSKÝ KRAJ LÁKA TURISTOV

Rodiny s deťmi, cyklisti aj milovníci histórie si prídu na svoje

Letná turistická sezóna v Prešovskom kraji bude pestrá. Na turistov čaká objavovanie hradov, cestovanie s legendami a štvrtý ročník série cyklistických pretekov. Kampane pripravuje krajská organizácia cestovného ruchu Severovýchod Slovenska.

Krajská organizácia cestovného ruchu Severovýchod Slovenska pripravila na leto 2017 kampane, ktoré sú cieleňé na rodiny s deťmi, milovníkov hradov a nadšencov cyklistiky.

Stolová hra, mobilná aplikácia a pexeso plné legend

Počas osláv Dňa detí 1. júna v Prešove odštartuje pokračovanie obľúbeného projektu LEGENDARIUM. Spoznávanie Prešovského kraja s legendami sa dočkalo už svojho tretieho vydania. Projekt sa opäť rozrástol a ponúka vyše osemdesiat tipov na výlety, ktoré sú ideálne pre rodiny s deťmi. Kampaň LEGENDARIUM je zároveň súťažou o pestré ceny. Pätnásť legendárnych hrdinov zavedie turistov na historické, kultúrne, ale aj športové a zábavné či rekreačné miesta. K hrdinom patria známe postavičky ako Biela pani (Levoča a okolie), Móric Beňovský (Stará Ľubovňa) či mních Cyprián (Pieniny), ale aj menej známe legendy z ostatných kútov Prešovského kraja, napríklad vojak Vasil z Dukly, Belzebub zo Sniny alebo Vidla zo Ždiaru.

„Deti sa môžu tešiť na zbiera-

nie nálepiek do krásnej stolovej hry. Súťažné ústrižky z nálepiek nám zašlú v septembri do žrebovania o hodnotné ceny. Prekvapením je aj nová mobilná hra LEGENDARIUM GO! V nej sa hráči môžu zahrať s legendárnymi postavkami a vycestovať za nimi na viac ako 80 miest, kde sa budú lokalizovať. Po splnení určitých bodových hraníc automaticky získajú zaujímavé ceny a zľavy na ďalšie výlety,“ predstavil cestovanie s legendami Martin Janoško, riaditeľ KOČR Severovýchod Slovenska. Súťažné nálepieky získajú cestovatelia v rôznych kultúrnych a zábavných zariadeniach v kraji. Už za šesť zozbieraných nálepiek získa cestovateľ pexeso legendárnych hrdinov. Súťaže s legendami končia 11. septembra.

Cyklopátrania Prešovským krajom

Štvrtý ročník zábavno-poznávacích pretekov predstaví cyklistom štyri lokality Prešovského kraja. Nadšencov cyklistiky čakajú zaujímavé miesta, krásne výhľady a nevsedné zážitky. Cyklopátrania sa začnú 10. júna v Červenom Kláštore, pokračovať budú 22.

júla vo Svidníku, 19. augusta v Malom Lipníku a sériu pretekov ukončí Cyklopátranie v Prešove 9. septembra.

Preteky sú určené cyklistom rôznej vekovej a výkonnostnej kategórie. V každej lokalite má cyklista na výber 15 miest rôznej náročnosti s príslušnou bodovou hodnotou. Je len na ňom, akú taktiku, trasu a ktoré miesta si počas pretekov zvolí a navštívi na bicykli. Medzi päťnástkou miest nájde pamiatky, výhľady, zaujímavé atrakcie i miesta s občerstvením. Súťaží sa o medaily a navyše na záver prete-

kov v Prešove bude vyžrebovaný výherca bicykla Škoda.

„Hlavnou úlohou Cyklopátrania je ukázať ľuďom zaujímavé miesta zábavnou, súťažnou formou. Chceme im ukázať, že v Prešovskom kraji je množstvo miest vhodných na výlety, ktoré sú dostupné na bicykli a rozhodne stoja za návštevu,“ predstavil zámer pretekov Martin Janoško.

Obnovené hrady bude prezentovať Letohrad 2017

V spolupráci s občianskym združením Rákociho cesta pripravila KOČR Severovýchod Slovenska letnú kampaň Letohrad 2017. Ide o spoločnú prezentáciu desiatich obnovených hradov v Prešovskom kraji, na ktoré sa vďaka obnove vracia

živôt. Od polovice júna bude spustená mobilná hra Letohrad 2017 v aplikácii Objavujme, v ktorej hráči nájdu typy na hradné výlety, informácie o hradoch a zábavné súťažné úlohy. Za navštívenie hradov získajú turisti virtuálne body, ktoré sa znásobia pri návšteve desiatich hradných podujatí. Na týchto podujatiach budú môcť zbierať aj pečiatky do letáku a súťažiť o ďalšie ceny. „Organizátori hradných podujatí sa spojili a spoločne naplánovali desať hradných podujatí, ktoré si termínovo nekonkurujú a uskutočnia sa od 16. júla do 17. septembra. KOČR sa rozhodla aktivitu hradov podporiť spoločnou kampanou a tiež umiestnením informačných tabulí v areáli hradov,“ uviedol Janoško.

K hradom prezentovaným v kampani patria Brekov, Šebeš, Kamenica, Čičva, Šarišský, Obišovský a Kapušiansky hrad, Plaveč, Soľnohrad a hradisko Lipany.

Okrem týchto aktivít je širokej verejnosti určená aj fotografická súťaž Choď a foť 2017. Spoločným motívom súťažných fotografií sú krásy a zaujímavosti Prešovského kraja. Finalisti súťaže sa opäť dočkajú spoločnej putovnej výstavy. Všetky informácie o kampaniach nájde verejnosť na stránke www.severovychod.sk.

Návštevnosť kraja rastie

V roku 2016 bolo v Prešovskom kraji zaznamenaných 854 528 návštevníkov ubytovacích zariadení, ktorí u nás strávili 2 713 587 nocí (priemerne 3,2 noci/návštevník), v Prešovskom kraji ide o najvyššie čísla v histórii samostatnej SR. Medziročne predstavuje nárast viac ako 15 %. Zvýšil sa aj počet zahraničných návštevníkov, medziročne o vyše 16 %, pričom spolu ich do Prešovského kraja prišlo 270 188 a strávili tu v priemere 3 noci. Prešovský kraj naďalej stabilne ostáva tretím najviac navštevovaným krajom SR.

V múzeách a galériách sa cez víkend ponocovalo

Múzea a galérie na celom Slovensku boli počas soboty 20. mája pre svojich návštevníkov otvorené do neskorých večerných hodín. Stalo sa tak v rámci celoeurópskej aktivity Noc múzeí a galérií, do ktorej sa v tomto roku zapojili opäť aj kultúrne inštitúcie v pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja.

V Krajskom múzeu v Prešove štartovalo populárne podujatie tvorbu plagátu Noc múzea 500 autorami a fotografovaním sa v ráme. Pre milovníkov umenia a kultúry bola pripravená škola tanca, spevu, ukážky hry na originálne hudobné nástroje i večerné koncerty. Špeciálne ladený bol tento deň aj vo Vlastivednom múzeu v Hanu-

šovciach nad Topľou. Ten sa ponoril nielen do nedávnej histórie šľachticov a šľachtičien, ale dokonca do staršej doby kamenej. V archeoparku sa opravoval stan z kožušín, štiepal kameň, rozkladal oheň za zvukov pravekej hudby. O pár storočí ďalej sa posunul v čase tamojší kaštieľ, ktorý pripravilo komentované prehliadky,

koncert vážnej hudby, rozprávanie o rode Dessewffy i hľadanie pokladu rytiera Johanesa.

Podtatranské múzeum, ktoré je momentálne v rekonštrukcii, pripravilo program v pobočke v Spišskej Sobote. Lákadlom bola nepochybne výstava legendárnych modelov novodobej hračky Lego, ale i tatranský Omnibus, architektonické dominanty európskych a svetových miest či vláčik pre najmenších.

Svoje brány v neskorých nočných hodinách v sobotu otvorilo aj Lučovianske múzeum. Jeden z najnavštevovanejších hradov kraja tentoraz staval na zážitkovom príbehu uhorskej rodiny Raiszovcov, ktorá žila na hradnom panstve od roku 1825 do roku 1880. Dve hodiny pred polnocou ožila stredoveká pevnosť nočnou ohňovou show.

Návštevníci mohli počas soboty zvlášť obdivovať aj Kežmarský hrad. Okrem stálych expozícií dokumentujúcich vývoj Kežmarku a okolia od najstarších čias po súčasnosť, unikátnej prehliadky automobilových veteránov v areáli hradu, tu bola pre záujemcov pripravená jedna špeciálna lahôdka - prednáška o tajomstvách hrobiek čínskych cisárov.

Aj napriek rozsiahlej rekonštrukcii sa ponocovalo aj v Šarišskej galérii v Prešove. Podujatie otvorilo divadelné predstavenie pre najmenších a pokračovalo zaujímavým interaktívnym progra-

mom. Na výber boli ukážky reštaurátorských prác, kurátorské sprievody a prehliadky aktuálnych výstav, workshopy, premietanie cestovateľských fotografií i animovaného filmu.

Ani Tatranská galéria v Poprade nezabudla na tento deň. Okrem výstav na návštevníkov čakali už dopoludnia tvorivé dielne v sponzorskej skupinovej malbe, koláčach či voľnej kresbe. Zábavu ponúkli aj obrázkové Človečko, skladanie Maxipuzzle a súperenie v Maxipexese.

Celoeurópsky sviatok si pripomenulo aj Šarišské múzeum v Bardejove, ktoré nachystalo večerné prehliadky expozície ikon či

ukážky z príbehu reštaurátorských prác. V nedeľu 21. mája pribudli aj tvorivé dielne, v ktorých si návštevníci vyskúšali hrnciarске remeslo. Nedeľa bola výnimočná aj vo Vihorlatskom múzeu v Humennom. Renesančný kaštieľ

ponúkol impozantné historické a sakrálné expozície, výstavy i vystúpenie mužskej speváckej skupiny Rusinija. V skanzene zaujali najmä ukážky tradičných remesiel, jazda na koňoch i 4. ročník rusínskeho folklórneho festivalu.

Múzea a galérie zorganizovali mimoriadne programy v mesiaci máj už po 13-ty krát. Hlavným cieľom podujatia je netradičnou formou priblížiť činnosť múzeí a galérií širokej verejnosti, odhaliť tajomstvá práce, ktoré sú ukryté pred zrakmi návštevníkov a prispieť tak k pochopeniu významu týchto inštitúcií pri ochrane kultúrneho dedičstva. S myšlienkou spájať všetky múzea a galérie v Európe raz do roka - v jeden deň, v jednu noc - prišlo francúzske ministerstvo kultúry pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí, ktoré si pripomíname 18. mája.

Získaj milión... priateľov a nápadov

Výnimočné podujatie s názvom poľsko-slovenské Partnerské fórum Získaj milión... priateľov a nápadov organizuje Spoločný technický sekretariát v spolupráci aj s Regionálnym kontaktným bodom Odboru cezhraničnej a medzinárodnej spolupráce Prešovského samosprávneho kraja.

Fórum ponúka priestor na výmenu skúseností a nápadov pre nové cezhraničné projekty, ktoré môžu získať finančný príspevok v rámci Programu Interreg V-A Poľsko - Slovensko 2014-2020. Je to príležitosť pre nájdenie no-

vých partnerov a oboznámenie sa s novými trendmi rozvoja poľských a slovenských regiónov. „Fórum bude vedené aktívnou a angažujúcou metódou „Open space“, ktorá každému účastníkovi umožní zúčastniť sa viacerých diskusií s rôznymi témami, overenie svojho projektového nápadu alebo nápadu na spoluprácu, priame rozhovory s inými účastníkmi a nadviazanie nových kontaktov a partnerstiev, nájdenie nových inšpirácií pre svoju organizáciu a nové projekty,“ uviedla vedúca Odboru cezhraničnej a medzinárodnej

spolupráce PSK Patrícia Janošková Hnatová.

Fórum sa bude konať v termíne 5.-6. júna 2017 v Rzeszowe (Hotel Prezydentcki, ul. Podwislocze 48). Prihlásiť sa je potrebné prostredníctvom prihlasovacieho formulára, ktorý je dostupný na internetovej strane Programu (www.plsk.eu). Organizátori zabezpečia dopravu na miesto konania a späť (autobusy budú odchádzať z Nowego Sączu, Bielska Białej, Sanoka cez Przemyśl, Żiliny, Prešova), stravu a nocľah, tľmočníkov, inšpirujúcu a príjemnú atmosféru.

Vihorlatské múzeum v Humennom navštívilo počas uplynulej nedele vyše 1 500 návštevníkov.